

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретична основа мовознавчих досліджень. Природа мови (2 год.)

1. Підготуватися за планом до опрацювання теми, використовуючи подані лекційні матеріали.

План

1. Біологічна і соціальна іпостасі мови. Мова і мовлення.
2. Функції мови.
3. Літературна мова. Формування європейських літературних мов. Форми існування мови.
4. Поняття норми.
5. Поняття про метод.
6. Логічні принципи і світоглядні засади.
7. Лінгвістика в типології наукових знань. Критерії істинності.
8. Загальнонаукові методи: спостереження, порівняння, експеримент, моделювання.
9. Лінгвістичні методи: теоретико-практичний погляд.
 - а) описовий;
 - б) порівняльно-історичний;
 - в) структурні методи;
 - г) польові дослідження;
 - д) постановка експериментів;
 - е) статистична обробка матеріалів.
10. Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці. Парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці.

Література

1. Башуев А.С. Мышление и речь // Башуев А.С. Высшая нервная деятельность. – М., 1991. – с. 224-228.
2. Бондаренко О.Ф. Статус експерименту як методу лінгв. дослідження // Мовознавство. – 1986. - №1.
3. Будагов Р.А. Человек и его язык // ВЯ. 1970, №6.
4. Герд Л. и др. Связь истории языка с историей народа // Методологические проблемы общественных наук. – Л., 1986. – с. 235-262.
5. Графова А.А. Язык и речь // Рус. яз. в ср. уч. зав. УССР. – 1991. - №10.
6. Грубе У. Проблемы нормы и вариантности // Словообразование. Стилистика. Текст. – Казань, 1998. – с. 59-64.
7. Гуревич В.В. О «субъективном» компоненте языковой семантики // ВЯ. - 1998, №1.
8. Гухман М.М., Семенюк Н.Н. О социальном аспекте рассмотрения литературного языка // Проблемы нормы и социальной дифференциации языка. – М., 1978 (с. 7-8).
9. Домашнев А.И. О границах литературного и национального языка // ВЯ.- 1978. - №2.
10. Донцов А.И. Язык как фактор этнической идентичности // Вопросы психологии. - 1997. - №4.
11. Жлуктенко Ю.О. Мова етнічної групи в світлі теорії мовної варіативності // Мовознавство. – 1988. - №1.
12. Єрмоленко С.Я. Лінгвістичні теорії і конкретні методи дослідження // Мовознавство. – 1981. - №4.
13. Кочергина В.Л. Еще раз о сравнительно-историческом языкознании // Вестник МГУ. Филология – 1990. - №4.
14. Клименко Н.Ф. Автоматизованний аналіз мови // Мовознавство. – 1988. - №4.

15. Кречмер А. Актуальные вопросы истории русского литературного языка // ВЯ.- 1995. - №6.
16. Лалаянц И.Э. Новейшие исследования механизмов языковой функции мозга // ВЯ.- 1992. - №2.
17. Лауфер Н. Как вы говорите? (О методах полевой лингвистики) // Знание – сила. – 1975. - №3.
18. Леонтьев А.А. Язык как социальное явление // Изв. АН СССР. СЛЯ. т. 35. - №4. – 1976.
19. Мамардашвілі М. Мова і повсякденне життя // Філологічна і соціальна думка. – 1992. - №7.
20. Мельничук О.С. Методол. пошуки в нових підходах до висвітлення мови // Мовознавство. – 1991. - №3.
21. Мельничук О.С. Мова як сучасне явище і як предмет мовознавства // Новини. – 1997. - №2-3.
22. Миллер Е.Н. К определению языка // ВЯ.- 1987. - №3.
23. Михальская А.К. О современной концепции культуры речи // ФН. – 1990. - №5.
24. Мусієнко В.П. Проблема істинності лінгвістичних знань // Мовознавство. – 2000. - №2-3.
25. Пазухин Р.В. Язык, функция, коммуникация // ВЯ.- 1979. - №6.
26. Пилинський М.М. Суспільний характер мовної норми // Мовознавство. – 1975. - №1.
27. Пирогова Н.К. Лингвосоциальная природа орфоэпической нормы русского языка // Вестник МГУ, сер.9. Филология. – 1991. - №3. – с. 19-25.
28. Рамишвили Г.В. Языкознание в кругу наук о человеке // ВФ. – 1981. - №6.
29. Рожен А. Национальный язык в эпоху интернет // Зеркало недели. – 1997. – 18 октября. – с. 23.
30. Русановский В.М. Вопросы нормы на разных этапах истории литературного языка // ВЯ.- 1970. - №4.
31. Смаль-Стоцький С. Українська літературна мова // Мовознавство. – 1994. - №5.
32. Спивак Л.Д. Язык в условиях измененного состояния сознания // ВЯ.- 1983. - №5.
33. Филин Ф.П. Что такое литературный язык // ВЯ.- 1979. - №3.
34. Функциональная стратификация языка. – М., 1985.
35. Ширяев Е.Н. Культура русской речи: теория, методика, практика // Изв. РАН. СЛЯ. – 1992. - №2.
36. Ширяев Е.Н. Коммуникативный аспект культуры речи // Русская речь. – 1991. - № 4,5.
37. Яворська Г.М. Прескриптивна лінгвістика і моделювання “лінгвістичної свідомості” // Мовознавство.- 1997. - №1.
38. Ярмоленко С.Я. Мова як суспільне явище // Укр. мова і літ., - 1997. - №7.
39. Язык как феномен психики // Структура и смысл. – К., 1989.

II. Проблемні запитання (пис.)

✓ Обміркуйте, яка лінгвістична парадигма домінує в сучасних мовознавчих дослідженнях? Відповідь обґрунтуйте.

✓ Які методи та прийоми ви використовуєте (використовували . напр., під час написання курсової роботи) у власному дослідженні?

III. Ознайомлення з індивідуальним навчально-дослідним завданням.

Практичне заняття № 2

Тема: Мовна комунікація (2 год.)

1. Підготуватися за планом до опрацювання теми, використовуючи подані лекційні матеріали.

План

Вербальні та невербальні засоби комунікації.

Міжкультурна комунікація.

Інтернет-дискурс.

Виконати завдання №1

1. Моделі комунікації (письмово).
2. Закони успішної комунікації (письмово).

Завдання 2

У процесі підготовки до практичного заняття заповнювати таблицю відповідно до поданих рубрик :

Напрями мовознавчої науки	Засновники	Об'єкт, предмет, завдання, основні проблеми	Основні поняття	Праці Представники різних країн, зокрема України	
Комунікативна лінгвістика					
Медіалінгвістика					

Зі своєї теми кожен кидає матеріал для інших **до наступної пари**, напр.. *Гендерна лінгвістика* для всіх кинє Стефанська Анна тощо.

Рекомендована література

1. Алефиренко Н. Ф. Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры. М. : Academia, 2002. 394 с.
2. Ахренова Н. А. Интернет-дискурс как глобальное межкультурное явление и его языковое оформление: автореф. дис. на соискание уч. степени доктора филол. наук: спец. 10.02.04 "Теория языка". М., 2009. 36 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-е вид., доповн. К. : Академія, 2009. 376 с.

4. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / пер. с англ. А. Д. Шмелева ; под ред. Т. В. Булыгиной. М. : Школа «Языки русской культуры», 1999. 776 с. URL : <http://search.rsl.ru/ru/catalog/record/598629>
5. Голубовська І. О. Мова соціальних мереж як новітній лінгвістичний феномен. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. Вип 55. С. 49-56.
6. Гриценко Л. М. Особенности виртуального дискурса. *Молодой ученый*. 2011. Т. 2, № 6. С. 17-20.
7. Гудзь Н. О. Інтернет-дискурс: структурна специфіка та конститутивні ознаки. *Наукові записки. Серія: Філологічна*. 2013. Випуск 35. Острог: Видавництво Національний університет "Острозька Академія". С. 79-81.
8. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации. Харьков: Штрих, 2001. 384 с.
9. Єрмоленко С. Я. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор. К. : Либідь, 2001. 223 с.
10. Иванов Л. Ю. Язык интернета: заметки лингвиста. URL : <http://www.twirpx.com/file/751186>
11. Корнева Л. М. Невербальні засоби в міжкультурній комунікації. *Культура народів Причорномор'я*. 2004. № 49, Т.1. С. 88-90.
12. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики: аналітичний огляд : навч. посібник. К. : Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
14. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
15. Соболева И. А. Маргинализация социума и медиадискурса. *Лингвистика*. 2009. № 1. С. 169-174.
16. Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньо-структурні процеси / відп. ред. С. Я. Єрмоленко. К. : ППВФ, 2009. 239 с.
17. Черниш О. Сутнісні характеристики понять «4м.4.4лінгвіс» та «4м.4.4лінгв» у сучасній 4м.4.4лінгвістиці. *Наукові записки. Серія : «Філологічні науки» (мовознавство)* : матеріали VII Міжнар. науково- практ. конференції [«Мови і світ: дослідження та викладання»], (Кіровоград, 28–29 березня, 2013 р.). Кіровоград : Кіровоградський держ. 4м.4. ун-т 4м.. В. Винниченка, 2013. С. 309–313.
18. Чугу С. Вивчення взаємодії мови і культури в контексті зміни наукових парадигм // *Наук. Вісник Херсон. Держ. Ун-ту. Серія “Лінгвістика”*: Зб. Наук. Пр. Херсон: Вид-во ХДУ, 2005. Випуск 2. С. 38 – 40.
19. Українська мова : [енциклопедія] / [редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та 4м..]. [2-ге вид., 4м.4.. I доп.]. К. : «Українська енциклопедія» 4м.. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Практичне заняття № 3

Тема: Мовна комунікація

(2 год.)

План

Завдання 1. Продовжити заповнення таблиці відповідно до поданих рубрик :

Напрями мовознавчої науки	Засновники	Об'єкт, предмет, завдання,	Основні поняття	Праці Представники різних країн,	

		основні проблеми		зокрема України	
Комунікативна лінгвістика				
Медіалінгвістика	...				
Етнолінгвістика					
Лінгвокультурологія					
Гендерна лінгвістика					
Теолінгвістика					

Література

1. Беликов В. И. Социолінгвістика : учебник. Москва : Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. 440 с.
2. Березович Е. Л. Язык и традиционная культура : Этнолінгвістические исследования. М. : Индрик, 2007. 600 с.
3. Васильченко В. М. Українські фразеологізми з компонентом вінок/вінець : (етнокультур. аспект). *Лінгвістика*. 2009. № 3. С. 55–67. Бібліогр.: с. 63-67.
4. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
5. Вільчинська Т. Лінгвоконцептологія як нова наукова дисципліна поліпарадигмального типу. *Наукові записки ТНПУ*. Серія: Мовознавство. Вип. ІІ(24) 2014. С. 65–69.
6. Єрмоленко С. Я. Мовно-естетичні знаки української культури: [монографія]. К. : Інститут української мови НАН України, 2009. 352 с.
7. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 23-35.
8. Жайворонок В.В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. № 32. 2002. С. 51–53.
9. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Довіра, 2007. 262 с.
10. Загнітко А. Мовна ситуація. соціолінгвістичний портрет: структурно- і функційно-типологічні вияви. URL : <http://litmisto.org.ua/?p=9459>
11. Іващенко В.Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецької термінології): [монографія]. К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. 328 с.

Практичне заняття № 4

Тема: Мова, етнос, суспільство

(2 год.)

1. Написати науковий твір-роздум:

Звідки взялися фемінітиви та кому вони потрібні? (до 1,5 стр.).

2. Дати визначення понять. Наводити приклади для розуміння тлумачень:

Етнічна самоідентифікація, лінгвокультуреми, мовна лакуна, національно-мовна картина світу, мовленнєвий етикет, ментальність, акультурація, лінгвістичний шок.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5 ТЕМА: МОВА І СУСПІЛЬСТВО. МОВА В АСПЕКТІ ЇЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

План

1. Соціолінгвістичні проблеми мовознавства. Соціальні функції мови.
2. Соціальна варіативність мови: стратифікаційна і ситуативна.
3. Соціальний статус мови. Функціональна типологія мов.
4. Соціолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення.
5. Напрями і методи сучасних соціолінгвістичних досліджень.
6. Проблема соціальної диференціації мови. Ідеологічний вплив мови на суспільство. Проблема світової мови. Основні соціальні статуси мови Мови ООН, регіональні, міжнародні. Штучні мови. Інформативні мовні коди.
7. Поняття мовної ситуації. Мовна ситуація в Україні у порівнянні з іншими європейськими країнами.
8. Білінгвізм: соціальний, психічний, мовний аспекти.
9. Поняття мовної політики. Її різновиди.
10. Мовне законодавство: українське і міжнародне.

Ключові слова: *арго, білінгвізм, державна мова, диглосія, діалект, жаргон, койне, креол, літературна мова, народно-розмовна мова, національна мова, національно-мовна політика, мова міжнаціонального та міжнародного спілкування, мовна ситуація, піджин, сленг, соціокультурні стереотипи, соціолінгвістика, штучні мови.*

Література

12. Ажнюк Л. В. Сильова деформація в українському мовленні російсько-українських білінгвів [Текст]. *Мовознавство*. 2011. № 2. С. 38-46.
13. Алпатов В. Японія: язык и миф о языке. *Иностранная литература*. 1993. №5.
14. Альтерматт У. Багатомовна Швейцарія – модель для Європи. I., 1997. №9.
15. Акуленко В.В. Українська мова в Європейському контексті. *Мовознавство*. 1998. № 2-3. С. 91-97.

16. Андрианова Н. Есперанто: перше сторіччя [Текст]. *Всесвіт*. 1987. № 12. С. 141 – 143.
17. Антонович М. Законодавство України та зарубіжних країн щодо статусу державної мови (порівняльний аспект). *Право України*. 1999. №6.
18. Беликов В. И. Социолінгвістика : учебник. М. : Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. 440 с.
19. Белл Роджер Т. Социолінгвістика : цели, методы и проблемы. М. : Международные отношения, 1980. 318 с.
20. Біланюк Л. Картина мовного світогляду в Україні. *Мовознавство*. 2000. №4-5. С. 44-51.
21. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. *Семантические универсалии и описание языков* / пер. с англ. А. Д. Шмелева под ред. Т. В. Булыгиной. М. : Языки русской культуры, 1999. С. 263-305.
22. Велика А. Білінгвізм та диглосія як соціолінгвістичні явища. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.. Серія: філологічні науки*. Випуск 89 (2). С. 153-156.
23. Валігура О. Білінгвізм та аспекти його дослідження [Текст]. *Studia methodologica. Філософія. Філологія*. 2007. Вип. 20. С. 66–70.
24. Горошкіна О. Роль соціальних чинників у навчанні української мови. *Дивослово*. 2002. №5. С. 2-3.
25. Гонда А., Божко В. Білінгвізм і державність української мови. *Мовне обличчя міста: Черкаси-2010* [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., [Черкаси, 1 червня 2010 р.] / редкол.: Л. І. Мацько (відп. ред.) [та ін.]. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2010. С. 246-250.
26. Домашнев А.И. К проблеме языка общения в объединенной Европе . ВЯ. 1994. №5.
27. Дуличенко А.Д. Международные искусственные языки: объект лингвистики и интерлингвистики. ВЯ. 1995. №5.
28. Ентральго П. Білінгвізм: Проблеми двомовності в Іспанії. *Всесвіт*. 1989. № 3. С. 37-144.
29. Жаборюк О. А. Білінгвізм крізь призму онтогенезу [Текст] : авторська інтерпретація. *Мовознавство*. 2016. № 2. С. 62–73.
30. Жлуктенко Ю.О. Сучасні проблеми теорії та практики мовного планування. *Мовознавство*. 1990. №4.
31. Загнітко А. Мовна ситуація. соціолінгвістичний портрет: структурно- і функційно-типологічні вияви. URL : <http://litmisto.org.ua/?p=9459>
32. Закон про мови в УСССР.
33. Закон про мови в Україні.
34. Конституція України.
35. Крысин Л.П. Социальная маркированность языковых единиц. ВЯ. 2000. №4. С. 26-42.
36. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система. *Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ.»* 2003. № 490. С. 105-113.
37. Маккей У. Значение языков в современном мире. *Перспективы*. 1993. №1.
38. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. К. : Вид. дім КМ Академія, 2004. 163 с.
39. Масенко Л. Суржик : між мовою і язиком [Текст]. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 135 с.
40. Матвеева Н. Сучасна мовна ситуація (на матеріалі масового опитування 2017 року) . С. 52–59.
URL :http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12643/Matveyeva_Suchasna_movna_sytuatsiya.pdf?sequence=1&isAllowed=y
41. Мова і держава: актуальні питання. *Слово і час*. 1999. №12.
42. Мови: конфлікт чи співіснування? *Кур'єр ЮНЕСКО*. 2000. №6-7.

43. Мовна ситуація в Україні: соціолінгвістичні студії студентів-філологів. *Укр. мова та літер.* 1999. №119.
44. Мовчун Л. Стереотипний образ української мови. *Дивослово.* 2004. №2. С. 18-21.
45. Нарумов Б. П. Региональные романские языки в Западной Европе. *Изв. РАН. СЛЯ.* Т. 51. №5. 1992.
46. Нерознак В. П. Типы языковых общностей: ареальная общность. *Изв. РАН. СЛЯ.* Т. 48. №5. 1989.
47. Пасенко І. Лінгвопуризм і сучасні мови. *Дивослово.* 2000. №12.
48. Першукова О. Європейська багатомовність в освіті. *Шлях освіти.* 2000. №4; 1996. №1.
49. Олікова М. О. Словник соціолінгвістичних та етнолінгвістичних термінів = A Dictionary of Sociolinguistic and Ethnolinguistic Terms / М. О. Олікова, А. А. Семенюк, О. М. Тарнавська ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. 364 с. укр. – англ.
50. Орач О. Небезпечна розмова про двомовність. *Освіта.* 1995. №4 (25 січня).
51. Остроушко О. Стереотипний образ мови як критерій вибору мови.
52. Петренко О. Д., Ісаєв Е. Ш., Петренко Д. О. Мова чоловіків і жінок як одиниця соціолінгвістичного дослідження. *Мовознавство.* 1999. № 1. С. 64-71.
53. Радевич-Винницький, Я. Двомовність в Україні: соціолінгвістичний аспект [Текст]. *Освіта і управління.* 2009. № 3-4. С. 190-200.
54. Румянцев М. К. Эстетическая и искусственная речь. *ВЯ.* 1986. №5.
55. Семчук У. Білінгвізм як термін і двомовність як гасло [Текст] : Фактори впливу на вибір мови і на мовну політику. *Урок української.* 2007. № 2-3. С. 4-8.
56. Снитко Е. Язык и нация. *Рус. яз. и лит. в уч. зав.* 1996. №1.
57. Соболева И. А. Маргинализация социума и медиадискурса. *Лінгвістика.* 2009. № 1. С. 169-174.
58. Ставицька Л. Суржик : соціо- та етнопсихологічні передумови виникнення і побутування. Мовне обличчя міста: Черкаси-2010 [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., [Черкаси, 1 червня 2010 р.] / редкол.: Л. І. Мацько (відп. ред.) [та ін.]. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2010. С. 433-436.
59. Ставицька Л. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні Аспекти. *Дивослово.* 2001. №11. С.13-16.

Практичне завдання

1. Ознайомитися з матеріалами відповідної лекції. Підготувати одне з питань цієї теми (указаних вище, тобто за списком у журналі брати питання та дати письмову відповідь).
2. Укласти словник ключових слів теми.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6-7

(4 год.)

**ТЕМА: МОВНА СИТУАЦІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНО-МОВНА ПОЛІТИКА.
ПОЛІТИЧНА ЛІНГВІСТИКА**

ЗМІСТ теми (ці питання писати не треба, тільки ті, що нижче)

1. Політична комунікація як вид професійно орієнтованої комунікації. Специфіка, способи політичної комунікації та її функції.
2. Мовлення як політична дія.
3. Комунікативні технології в політиці.
4. Жанровий простір політичної комунікації.
5. Теорії політичних комунікацій. Теорія М. Маклюєна про «гарячі» і «холодні» ЗМІ.
6. Мовні портрети українських президентів та інших політиків: дискурсивні особливості виступів. Нові жанри президентського дискурсу: інтерв'ю в режимі реального часу в Інтернеті, ...
7. Поняття мовної політики. Її різновиди. Мовне законодавство: українське і міжнародне.

Визначення понять *ідеологеми, вербальна агресія в політиці, лінгвополітологія, медіарилейшенз, мовна політика, мова політики, політична комунікація, політеми (політична лексика), політична лінгвістика, політична маніпуляція, політична риторика, політичний медіадискурс, політичне мовлення, політичні ярлики, політичний текст, психолінгвоперсонологія.*

Базова та додаткова література

(ще літературу див. у лекції)

1. Акінчиць Н. Г. Розвиток політичної лінгвістики як автономної науки. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 120. С. 53–58.
2. Алешина Е. Ю. Жанровая градация политического дискурса. *Российский гуманитарный журнал*. 2016. Т. 5. № 3. С. 293–301.
3. Алтунян А. Г. Анализ политических текстов: Учебное пособие. М. : Логос, 2016. 384 с. URL : <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785987044797.html> (дата обращения: 27.04.2020).
4. Апресян В. Імпліцитна агресія в мові. URL: <http://www.dialog-21.ru/Archive/2003/Apresian.htm>.
5. Бушев А. Б. Исследование политического дискурса и языковая личность. Русская филология: Вестник Харьковского национального педагогического университета имени Г.С. Сковороды. – 2014. – № 1-2 (51). С. 16-20.
6. Воробьева О. И. Политическая лингвистика. Политический язык как сфера социальной коммуникации Современный язык политики. М. : Издательство ИКАР, 2008. 296 с.
7. Вылегжанин Д. А. Введение в политическую имиджологию. Учебное пособие. 3-е изд., стер. М.: Флинта, 2014. 136 с.
8. Гак В. Т. К типологии форм языковой политики. *ВЯ*. 1989. №5.
9. Женерас С. Мова та культура в Каталонії. *Всесвіт*. 1996. №8-9.
10. Карасьова К. А. Дискурсивна практика українськомовних політиків [Рукопись] : автореферат дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 2016. 24 с.
11. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс : текстуалізація реальності. Одеса : Чорномор'я, 2007. 156 с.
12. Серажим К.С. Сучасний український політичний дискурс: формування нового стилістичного канону (дисертаційне дослідження). // <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1298>.
13. Чудинов А. П. Политическая лингвистика. Учебное пособие. М. : «Флинта», «Наука». 2006. 254 с. 2006.

14. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Волгоград: Перемена, 2000. 368 с.
 15. Чернявская В. Е. Дискурс власти и власть дискурса: проблемы речевого воздействия: учебное пособие. М. : Флинта, 2017. 128 с.

Практичні завдання

I. Дати відповіді на питання (пис.)

- A. Чому політичний текст називають документом епохи?
 B. Які вимоги висуваються до ефективного публічного виступу політичного лідера?
 C. Визначте : теорія М. Маклюєна про «гарячі» і «холодні» ЗМІ.
 D. Чому слова, що використовуються в політичному дискурсі називають одні - *словами-хронофактами*, інші слова – *амебами*? (використати матеріали статті М. Потехіної)

- II. Політична комунікація нової України (1989–2020 рр.). *Доповнити словник* ключових слів епохи: кардинальні реформи, свобода, гарант конституції,(не менше 20 слів, фразем).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8 (2 год.)

ТЕМА: *Психолінгвістика*

План

1. Психолінгвістика як наука та її місце серед наук про людину.
2. Нанолінгвістичні напрями:
 2. 1. Лінгвосенсорика.
 - 2.2. Теоретичні аспекти емотіології.
3. Нейролінгвістика.

Література (див. у лекції)

Практичне завдання

1. Законспектувати статтю.

2. Продовжити заповнення таблиці відповідно до поданих рубрик :

Напрями мовознавчої науки	Засновники	Об'єкт, предмет, завдання, основні проблеми	Основні поняття	Праці Представники різних країн, зокрема України	

Психолінгвістика	...				
Нейролінгвістика					